

Rapport Nr. 0229

Nota

Landschappelijk bodemonderzoek, verkennend
archeologisch booronderzoek en
proefsleuvenonderzoek

Balen, Breden Els
Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies	2
2.1	Aanleiding vooronderzoek	2
2.2	Resultaten vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem.....	2
2.3	Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	3

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2019-105
Projectcode Onroerend Erfgoed		LBO: 2019J20 VAB: 2019K190 Proefsleuven: 2019L51
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Balen
	Straat	Breden Els
Kadastrale gegevens	Gemeente	Balen
	Afdeling	2
	Sectie	B
	Percelen	67E, 70C, 66E, 72, 73, 68A
Coördinaten	Noordoost	X: 206860.853106228 Y: 208269.931817751
	Noordwest	X: 206843.877571865 Y: 208267.295044827
	Zuidoost	X: 206894.919722222 Y: 208049.157111111
	Zuidwest	X: 206811.120888889 Y: 208041.459055556
Oppervlakte plangebied		17140 m ²
Oppervlakte bodemingreep		17140 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een verkaveling langsheen de Breden Els in Balen. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem

- **Landschappelijk bodemonderzoek**

Op basis van het bureauonderzoek werd er een hoge archeologische verwachting op sites uit de steentijd, metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen toegeschreven aan het plangebied. Tijdens het landschappelijke booronderzoek werden eventuele archeologische niveaus aangetroffen op een diepte van 50 á 110 cm beneden het maaiveld. Er werden geen indicatoren aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een archeologische site. De toegepaste onderzoeksmethode leent zich dan ook niet als middel om vindplaatsen op te sporen. De bedoeling is om na te gaan of eventuele vindplaatsen aanwezig kunnen zijn geweest en of deze dan waarschijnlijk zijn behouden in-situ. Aangezien de geplande werkzaamheden de eventuele archeologische niveaus niet verstoren, is verder onderzoek noodzakelijk.

Het landschappelijk booronderzoek, te Balen, Breden Els leverde geen archeologische relevante vondsten of sporen op. Uit het landschappelijke booronderzoek blijkt dat eventuele archeologische niveaus verstoord worden door de geplande werkzaamheden. Hierdoor is verder onderzoek noodzakelijk.

- **Verkennde archeologische boringen**

Tijdens het verkennde archeologische booronderzoek werden in twee boringen een E-horizont aangetroffen (VAB 11 en VAB 19). In tien boringen werd er een Bh-horizont (VAB 1, VAB 5, VAB 6, VAB 7, VAB 8, VAB 10, VAB 11, VAB 18, VAB 19 en VAB 20). Beide horizonten bevinden zich voornamelijk in het zuidelijke en zuidwestelijke gedeelte. Toch werd het aantreffen van een B-horizont in het zuidwestelijke gedeelte net iets meer aangetroffen dan in het zuidelijke gedeelte. Dit klopt grotendeels met de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek. Tot slot kan er geconcludeerd worden dat de overige boringen een A-C-profiel vertoonden.

Nagenoeg alle boringen hebben indicatoren van menselijke aanwezigheid opgeleverd. Het gaat hierbij telkens om vondsten die aanwezig waren in de ploeglaag. Hierbij werden wortel- en plantenresten, kleine baksteenfragmenten, kleine steentjes en 19de tot 20ste eeuwse aardewerk aangetroffen. Er werd in geen enkele boring lithisch materiaal, houtskool, verbrande hazelnoten, verbrand bot of verkoold graan aangetroffen. Verder werden in bijna alle uitgezeefde boringen ook wat natuurlijk grind aangetroffen in de ploeglaag. De aangetroffen materialen bevinden zich enkel in de Ap-horizont. In de E-, B- en C-horizont zijn geen materialen, na het zeven, overgebleven.

Op basis van het uiterlijk van de verkennde archeologische boringen wordt er niet zozeer een archeologische site verwacht. Vermoedelijk is er wel een sporensite vanaf het neolithicum aanwezig. Daarom wordt er nog een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd.

- **Proefsleuvenonderzoek**

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden antropogene sporen aangetroffen. Deze sporen bestonden uit greppels, recente sporen en verstoringen. In totaal zijn er 14 spoornummers uitgedeeld. Deze spoornummers kunnen allen geïnterpreteerd worden als greppels.

S5001 t/m S5004 en S6001 t/m S6002 bevinden deze sporen zich onder het plaggendek. Deze sporen zijn niet terug te vinden op het historisch kaartmateriaal uit de 18de- 19de eeuw. Vermoedelijk zijn deze sporen dan ook iets ouder. Ter hoogte van deze sporen is verder uitgebreid in oostelijke richting om te kijken tot waar deze doorliepen, aangezien deze sporen niet voorkwamen in werkput 4. Hieruit is afgeleid dat S5002 abrupt stopt waarna een noord-zuidelijk georiënteerde greppel het perceel lijkt af te bakenen (S5004). (Fig. 42)

De overige greppels zijn niet in verband te brengen met de huidige kadastrale percelen, noch met de perceelsgrenzen zoals zichtbaar op 18de en 19de eeuw historisch kaartmateriaal. Vermoedelijk is er sprake van afwateringsgreppels, greppels die verband houden met een interne indeling van de percelen of greppels die aangelegd zijn voor de ontginning van de terreinen of beddenbouw. Gelet op hun donkere vulling kunnen deze greppels vermoedelijk in de post-middeleeuwse tot sub-recente periode geplaatst worden.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn er echter geen sporen en /of vondsten aangetroffen die wijzen op archeologische sites. Vermoedelijk is er binnen de contouren van het plangebied geen archeologische site aanwezig geweest. Mogelijk zijn archeologische sporensites op de iets hoger gelegen zones ten zuiden van het plangebied terug te vinden. Steentijdartefactensites zijn vermoedelijk terug te vinden korter nabij de vallei van de Molse Nete.

2.3 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek te Balen, Breden Els leverde geen archeologische relevante sporen op. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat er binnen de contouren van het plangebied geen archeologische site aanwezig is. Aangezien er geen archeologische site aanwezig is, is er geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk. Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

Er wordt een advies gegeven om het terrein vrij te geven.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevallsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevallsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.